

# Ke Kuhikuhi 'ana no ke Komo Hou 'ana a me ke A'oa'o Pō'ino no ke Kipa no ka Manawa



## NO KA PO'E NOHO MA MAUI I PŌ'INO I KE AHI NĀHELEHELE

Ua 'ike ka 'Oihana Ola (DOH) i ka makemake nui o ka lehulehu e ho'i hou i nā wahi i pō'ino i ke ahi nāhelehele. Ua mana'o mākou he kōkua ke 'ae 'ia e kipa nā 'ohana i kahi o ko lākou mau home e kōkua ai i ka malu o ka mana'o a me ka polapola 'ana o ka pilihua. Akā na'e, 'a'ohē makemake o kekahi po'e e ho'i hou e nānā i kahi o ko lākou mau home. Aia nō iā 'oe ke koho e ho'i e nānā i kahi pō'ino.

### E Ho'omaopopo 'Oe ma Mua o ke Komo 'ana ma Kahi Pō'ino

- He weliweli kahi pō'ino i nā 'ano mea pa'a like 'ole i kūlanalana wale, ua nui ka lehu, nā mea 'oi, a me nā mea 'awa'awa make. Akā na'e, ke komo 'ia ka lōle pale mea weliweli i komo a wehe pono 'ia, ua hiki nō ke kipa i kahi pō'ino me ka palekana pū.
- He hiki nō ke pō'ino ke ola o nā kamali'i a me ka po'e hāpai o ka 'ōpū i nā 'ōpala weliweli, e aho 'A'OLE e komo ma kahi pō'ino, 'a'ole e kōkua i ka ho'oma'ema'e 'ana.
- He a'oa'o nō mākou e lawe i ka lōle a me nā kāma'a e kuapo ai i hiki iā 'oe ke kuapo koke.
- E lawe i ke 'eke 'ōpala e waiho ai i kou ukana pale mea weliweli (PPE) a me ka lōle ke pau kou kipa 'ana.
- E lawe i ka wai inu, 'oiāi ua nui nō ka wela.
- E lawe i ke kāwele pepa a i 'ole ke kāwele lōle e holoī malo'o ai i ka waimaka a me ka hou.

### E Ho'emi i ka Ho'opā i ka Lehu a me nā Mea Weliweli

'O ka 'ōpala a me ka lehu, he kēpau paha, asbestos, arsenic, polycyclic aromatic hydrocarbon (PAH), dioxin a i 'ole nā 'ano mea weliweli like 'ole. Hiki ke lilo ke ehū lepo, ka lepo, a me ka pa'u i ke ea ke hō'oni'oni 'ia, a pēlā e hiki ai ke hanu 'ia a loa'a i ka pō'ino olakino. Hiki ke loa'a i ka ma'i 'a'ai i kēia mau mea 'awa'awa make, a pēia nō ho'i ka pilikia o ka hanu a me nā pilikia olakino like 'ole.

### E pale iā 'oe iho me ka PPE kūpono.

E ho'ohana nā kānaka mākou i ka PPE, 'o ka pale waha nō, ka makaaniani palekana, ka mikilima hana, ka lōle wāwae 'epane, ke kākini, a me ke kāma'a ('o ka pālulu kāma'a nō kekahi e kiloi 'ia ai i ka 'ōpala ke pau) e hō'alo ai i ka ho'opā i ka lehu. 'A'ole ka pale waha 'āpā lōle e pale i ka lehu. He paipai ka 'Oihana Olakino e komo 'ia ka pūnuku pa'a kūpono a i 'ole ka pale waha - e huli ā loa'a ka 'ōlelo NIOSH a i 'ole N95 ma luna o ka pale waha. E ho'omaopopo, 'a'ole he kōkua ka pale waha, koe ke pa'a pono nō ma ka waha a kūpono ke komo 'ana.

'O ke kumu o ka PPE, 'o ke komo 'ana ho'okahi wale nō manawa ke kipa 'oe i kahi pō'ino. Ke pau ka ho'ohana, e kiloi 'ia ka PPE ma loko o ke 'eke 'ōpala a kiloi 'ia me ka 'ōpala ma'amau nō. Paipai 'ia ka lehulehu e holoī i ka lima ma hope o ke kiloi 'ana i nā ukana PPE i pau ke komo 'ia.

E ho'omaopopo, he weliweli nō paha kahi pō'ino a i 'ole hiki ke ho'opā 'ia nā mea weliweli. E komo i nā mea pale e pono ai a e hō'alo i ka hele ma kahi pō'ino ā lō'ihi ka manawa.

### He nīnau nō?

State of Hawai'i Maui Disaster Relief Call Center: 808-727-1550  
Hemo nō i kēlā kēia lā 6:00 am - 10:00 pm

### E HO'OKŌ NŌ I KE KUHIKUHI 'ANA A NĀ LUNA AUPUNI KŪLOKO.

Palapala Komo Hou (Laulā)  
Ho'oponopono 'ia Kepakemapa 21, 2023  
Hawaiian

'Ao'ao 1



### Mana'o A'oa'o:

He ho'ākāka 'ana nā mana'o laulā o kēia 'ao'ao. 'A'ole ka ho'ākāka 'ana o kēia palapala he pani no ke a'oa'o maoli 'ana o nā limahana pa'a 'oihana kūpono. 'O ka pahu hopu o ka 'Oihana Ola o ka Moku'āina 'o Hawai'i e hā'awi i ka ho'ākāka 'ana e kōkua ai i ka huina nui loa o ka po'e i pono ka ho'ākāka 'ana iā lākou ma muli o ke kūlana pō'ino o kēia manawa; akā nō na'e, no ka ho'ākāka 'ana i kūpono loa iā 'oe a me kou kūlana olakino, e kūkā me ka limahana pa'a 'oihana kūpono. Nāu nō maka'ala i kou komo 'ana.

# Ke Kuhikuhi 'ana no ke Komo Hou 'ana a me ke A'oa'o Pō'ino no ke Kipa no ka Manawa



## NO KA PO'E NOHO MA MAUI I PŌ'INO I KE AHI NĀHELEHELE

### Nā Hō'ailona o ka Pōpilikia i ka Wela

E maka'ala i nā hō'ailona pōpilikia i ka wela, 'o ka 'eha o ke po'o, ka pōniuniu, ka poluea o ka 'ōpū, ka pana māmā pākela o ka pu'uwai, ke kahe pākela o ka hou, a i 'ole ka 'ōpili pū o ka mākala. He pi'i ka mea e loa'a ai i ka pōpilikia i ka wela ke komo 'ia ka PPE, no laila, e ho'omaha pinepine a e inu nui i ka wai. E ho'omaopopo i ka inu mau i ka wai, e ho'omaha pinepine, a e 'imi i kahi malumalu e ho'omaha ai ke hiki. Ke 'ike 'oe i ka loa'a i ka pōpilikia i ka wela, e kū ka hana ma kahi pō'ino a e kūkā me ka limahana lapa'au olakino.

### E Maka'ala i ka Pōpilikia o ka Ha'awina o ka Na'au

He lu'ulu'u ka na'au ke komo 'oe ma kahi i make ai ka pili 'ohana a i 'ole ma kahi i pau ai ka hale, nā ukana, a me ka hui hana i ke ahi. Kaumaha nō paha ka na'au, pi'i paha ka maka'u, ka huhū, ka uluhua, ka 'apo'apo o ka pu'uwai, a me nā 'ano mana'o ho'opilihua nō ho'i. Hiki ke loa'a i kēia 'ano pōpilikia i ka wā nō o ka pō'ino a i 'ole ma hope. Ke lo'ohia ka mana'o i kēia mau mana'o ho'opilihua, e 'imi i ke kōkua o ka po'e limahana ho'oponopono ola i kūkulu 'ia ma kahi pō'ino a i 'ole ma ka Lāhaina Comprehensive Health Center, ua hemo 7 lā o ka pule mai ka 9 am ā hiki i ka 4 pm a hiki nō ke kelepona i ka helu 808-495-5113. No ke kōkua i nā hola ma hope o ka pau 'ana o ka hana, e kelepona i ka hui Hawai'i CARES me ke kākī 'ole ma ka helu 1-800-753-6879 a i 'ole e kelepona/kikokiko i ka 988.

### Ho'oma'ema'e Lehu

E hō'alo i ka holoi wai i ka lehu ā kahe i loko o ka paipu ho'okahe wai. Mai ho'ohana i ka mīkini wakiuma a i 'ole ka mīkini puhi lau nāna e puhi i ka lehu a me ke ehu lepo ā pūehuehu ma ke ea. [MAI 'AI MA KAHĪ PŌ'INO](#), e ho'omaopopo e ho'omaha pinepine a e inu nui i ka wai. Mai kau ma luna o ke ka'a e ho'omaha ai o ho'ohaumia 'ia ke ka'a. Mai waiho i ka hue wai ma kahi o ka lehu a me ke ehu lepo, pēlā e hō'alo ai i ka hanu 'ia o ia mau mea.

### Mai Wehe i ka 'Ōpala

Na nā luna aupuni e wehe i ka 'ōpala weliweli mai kahi pō'ino aku.

### E Maka'ala i nā Kumulā'au, nā Uea Uila, a i 'ole nā Mea Weliweli 'Ē a'e

He mea weliweli nō ke kumulā'au ma muli o ka pau 'ana i ke ahi. Ke waiho wale ka uea uila ma ka honua a inā oia mau nō ka pau o ka uila ma kahi o kou home, mai ho'opā i ka uea. Hiki nō ke hiolo nā hale kūlanalana ā 'eha ke kanaka. Hiki ke 'eha i ke kui a me ka 'āpana hao 'oi - hiki nō ke hulā 'ia ke kāmā'a. Ke 'ike 'oe ua weliweli kekahi wahi, e ha'alele 'oe a e hō'ike i nā luna aupuni.

### Ke Pau Kou Kipa Mua Loa 'ana i Kahi Pō'ino

Ke pau kou kipa 'ana i kahi pō'ino, e kiloi i nā ukana ho'opalekana a pau (ka pale waha, lole wāwae 'epane, makaaniani palekana, mikilima, pālulu kāmā'a) ma loko o ke 'eke 'ōpala a e kiloi me ka 'ōpala ma'amau nō.

He paipai mākou e kuapo i kou lole a me nā kāmā'a ma hope koke o kou kipa 'ana i kahi pō'ino. He paipai nō ho'i ka 'Oihana Ola e holoi ka'awale 'ia ka lole, 'a'ole e ho'ohuihui me ka lole lepo ma'amau. He akamai ka hana ke 'au'au 'oe a holoi i kou lauoho ma mua o ka hui 'ana me ka po'e hiki ke pilikia koke, 'o nā keiki 'oe, ka po'e hāpai o ka 'ōpū nō, ka po'e ma'i i ka hānō a i 'ole ke COPD, a me nā kūpuna. Ke 'ōma'ima'i 'oe i kou mana'o a i 'ole ke mohala nā hō'ailona ma'i, e kūkā me ka limahana lapa'au olakino.

**No ke kōkua no ka pilikia o ka lolo, e kūkā me ka  
Lāhainā Comprehensive Health Center: 808-495-5113**

Hemo 7 lā o ka pule mai ka 9am - 4pm | [health.hawaii.gov/mauiwildfires](https://health.hawaii.gov/mauiwildfires)

### E HO'OKŌ NŌ I KE KUHIKUHI 'ANA A NĀ LUNA AUPUNI KŪLOKO.

Palapala Komo Hou (Laulā)  
Ho'oponopono 'ia Kepakemapa 21, 2023  
Hawaiian

Re-Entry Guidance Flyer (General) – 9/1/23

'Ao'ao 2

